

תת"ע 2525/04/17 - מדינת ישראל נגד זידאן זידאן

בית משפט השלום לתעבורה בחיפה

תת"ע 2525-04-17 מדינת ישראל נ' זידאן
תיק חיצוני: 11210314628

בפני מאשימה
כבוד השופט אור לרנר
מדינת ישראל
נגד
זידאן זידאן
נאשם
החלטה

בפניי בקשת הנאשם לחישוב פסילה מנהלית.

לטענת הנאשם, ביום 20.1.17, בעת שנרשם לו דו"ח הזמנה לדין נשוא תיק זה, הוא נפסל מנהלית ע"י קצין משטרה למשך 30 ימים. לטענתו, בשל העובדה שאינו מתמצא בשפה העברית ולא ידע על החובה להפקיד פיזית את הרישיון, הוא נמנע מלנהוג למשך 30 ימים ורק בדיעבד, כאשר רישונו נבדק לאחרונה ע"י שוטר נודע לו על החובה להפקדת הרישיון למשך 30 ימים. לאור האמור, עותר הנאשם לחשב לו את תקופת הפסילה מיום השימוע ולראותה כאילו נסתיימה.

לשם תמיכה בבקשתו, צירף הנאשם תצהיר בו ציין את אותם הדברים (להלן: "התצהיר").

במהלך הדיון בפניי (אליו לא התייצב הנאשם בעצמו), הוסיף בא כוחו וטען כי הקצין בתחנה (הכוונה לשוטר שבדק את הנאשם לאחרונה), הפנה את הנאשם להגיש תצהיר על אובדן רישונו אולם הדבר לא נרשם בתצהיר ובא כוחו טען בשמו כי רישיון הנהיגה אבד לנאשם.

עוד הוסיף ב"כ הנאשם, כי לאור הזמן שחלף מהחלטת הקצין הפוסל (כמעט שנה מלאה), ולאור ידיעתו אודות חובת ההפקדה, שהתגבשה לפני זמן קצר בלבד, מן הצדק לקבל את הבקשה. כן ציין, בתשובה לשאלת בית המשפט, כי על אף הלכת ג'אבר (בש"פ 9075/12 מוחמד ג'אבר נ' מ"י (פורסם ב"נבו" - להלן: "ג'אבר"), לדעתו קיימת לבית המשפט סמכות טבועה לחשב את הפסילה.

ב"כ המאשימה השיב כי לפי הלכת ג'אבר הסמכות הבלעדית לחישוב הפסילה היא למשרד הרישוי וציין, לגופו של עניין, כי הובהרה לנאשם חובתו להפקיד את רישיון הנהיגה והפנה לצורך כך לטופס השימוע, שם הדברים נרשמו במלל חופשי כתוספת לטופס המובנה והוסיף וציין כי הקצין הפוסל, המפקח באסם מרזוק, הוא דובר השפה הערבית.

טופס השימוע הוגש לביהמ"ש והוא מסומן **במ/1**.

בעניין האחרון ביקש ב"כ הנאשם להוסיף וטען כי המדובר בהסבר מדוע לא קיבל הקצין את הרישיון פיזית וכי הוא אינו טוען שהדברים לא נאמרו, אלא כי הייתה בעיה בשפה ולמרות שמדובר בקצין דובר ערבית, הוא סבור שדיברו עם הנאשם בעברית בלבד.

דין והכרעה

הלכת ג'אבר, הדנה בסמכות ל"חישוב פסילה", קובעת כדלהלן:

"אמור מעתה, כי הסמכות נתונה לרשות הרישוי, וכי נגד החלטתה ניתן להגיש עתירה לבית המשפט לעניינים מנהליים, באשר הוא מוסמך לפי סעיף 14(א) לתוספת הראשונה לחוק בתי משפט לעניינים מנהליים, התש"ס-2000, לדון ב"החלטה של רשות לפי פקודת התעבורה, לרבות החלטה בעניני רישוי... של נהגים"" (פסקה 15 לפסק דינו של כב' הש' סולוברג).

לכאורה, ניתן היה לסיים את דיונו כאן ולהפנות את הנאשם לרשות הרישוי על מנת שיחשב את פסילתו [ר' לדוגמא החלטת כב' הנשיא שפירא בת"פ (מחוזי חיפה) 47573-10-10 מ"י נ' מריח, החלטה מיום 28.12.17 (פורסמה בנבו), החלטת כב' סגנית הנשיא הלמן בת"פ 165-09 מ"י נ' עבאס, החלטה מיום 22.11.17 (פורסמה בנבו, להלן: "עניין עבאס"), ועוד]. אולם, נוכח השוני המהותי הקיים בפועל ובחוק בין פסילה שהוטלה על ידי בית המשפט לעומת פסילה מנהלית שהוטלה על ידי קצין משטרה, מצאתי כי קיים גם שוני מהותי בעניין הסמכות הנוגעת לפסילה המנהלית לרבות אופן חישובה, ובמה דברים אמורים:

ראשית, הלכת ג'אבר דנה באופן כמעט בלעדי בחישוב פסילות שהוטלו על ידי בית המשפט תוך שמפנה להוראות סעיף 42 לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 (להלן: "הפקודה"), במקרים אלו יקבל נאשם את רישיונו בחזרה מידיה של רשות הרישוי והיא אכן זו האמונה על חישוב פסילות שונות שהוטלו על ידי גורמים שונים. לעומת זאת, במקרה של פסילה מנהלית, ברובם המוחלט של המקרים מקבל הנאשם את רישיונו בחזרה, עם תום הפסילה, מיחידת המשטרה הרלבנטית בה הופקד רישיונו ועל דרך הכלל, מדובר בפסילה יחידה שאין צורך לבחון את מצבה ביחס לפסילות אחרות.

משכך, לא ברור מה תהא התוצאה או הטעם בבקשה לחישוב פסילה, אשר תוגש לרשות הרישוי שעה שרישיונו של נאשם כלשהוא מופקד ביחידת המשטרה וממנה הוא אמור לקבלו.

שנית, והיא העיקר, בניגוד לחישוב-הפסילה אשר נדון בהלכת ג'אבר, שם נקבע כי לבית המשפט שקם מכיסאו, אין סמכות לשוב ולהידרש לפרשנותו של גזר דינו והדבר נתון בעיקרו בידי הגורמים המקצועיים המנהליים שעל החלטתם ניתן להגיש עתירה מנהלית (ר' פסקאות 14 ו-15 לפסק דינו של הש' סולוברג בעניין ג'אבר), בעניינה של הפסילה המנהלית קיימת סמכות ייחודית ומפורשת של בית המשפט "המוסמך לדון בעבירה" לבטל, להאריך או לקצר את

הפסילה והכל בהתאם לסעיפים 47(ט) ו- 48 לפקודה הקובעים כדלהלן:

47(ט) בית המשפט המוסמך לדון בעבירה, שבשלה נפסל הרשיון לפי סעיף קטן (ה), רשאי להאריך את הפסילה עד לגמר בירור הדין או לבטל אותה, בתנאים או ללא תנאים.

ביטול פסילה

48. מי שנפסל בצו של קצין משטרה כאמור בסעיף 47, רשאי לבקש מבית המשפט המוסמך לדון בעבירה לבטל את הפסילה; ובית המשפט, לאחר ששמע את היועץ המשפטי לממשלה או את בא כוחו או שוטר, רשאי לבטל את הפסילה, בתנאים או ללא תנאי, אם שוכנע שביטול הפסילה לא יפגע בביטחון הציבור.

לטעמי, מקום בו ניתנה לבית המשפט לתעבורה סמכות עניינית, אשר ניתנת, על דרך הכלל, לבית המשפט לעניינים מנהליים (שכן הקצין הפוסל החלטתו החלטת הרשות היא), ברי כי כל שאר ההחלטות הנוגעות לפסילה המנהלית לרבות תקפותה ואופן חישובה, ראוי שיוותר בידי בית המשפט לתעבורה, שהוא המעביר את החלטת הקצין תחת שבט הביקורת השיפוטית. ר' לעניין זה (בשינויים המחויבים), החלטת כב' השופטת אלון **בע"ח (מחוזי-חיפה) 46143-10-15 בר ששת נ' מ"י** (פורסם בנבו), אשר ניתנה בעניינה של הביקורת השיפוטית שיש להפעיל במקרה של החלטת קצין משטרה לאסור שימוש ברכב:

"ההחלטה המורה על איסור שימוש ברכב היא החלטה מנהלית שניתנת ע"י קצין משטרה. ככלל, ביקורת שיפוטית על החלטות מעין אלו, בסמכותו של בית המשפט לעניינים מנהליים, בהתאם לחוק בתי המשפט לעניינים מנהליים, תש"ס-2000, הכולל בסע' 14(א) לתוספת הראשונה שבו:

14" תעבורה -

(א) החלטה של רשות לפי פקודת התעבורה, לרבות החלטה בענייני רישוי ובטיחות של נהגים, רכב, שירותי אוטובוסים, שירותי מוניות והוראת נהיגה, למעט החלטות שר, ולמעט כל ענין שבסמכות בית משפט לתעבורה;" (ההדגשה לא במקור - א.א.).

רוצה לומר, המחוקק החריג את הסמכות המנהלית לבית משפט לענייני תעבורה, גם בשלב בו טרם הוגש כתב אישום. סע' 57 לפקודה (תיקון מס' 42, ס"ח 1629 מיום 10.7.97) קובע כי בקשה לביטול החלטה מנהלית של קצין משטרה על איסור שימוש ברכב תוגש ל"בית המשפט המוסמך לדון בעבירות תעבורה".

הכוונה אינה להעניק סמכות **מקומית** לבתי המשפט לתעבורה, אלא להעניק סמכות **עניינית** לבתי המשפט לתעבורה, שאחרת ובהעדר כל הוראה מפורשת אחרת, הסמכות הייתה לביהמ"ש לעניינים מנהליים. הרציונל העומד בבסיס הענקת הסמכות העניינית הוא ברור והגיוני - מדובר בהחלטה שהינה עונשית שנובעת ממעשי או ממחדלי הנהג, ובעקבות מעשיו מטילה עליו סנקציה. ככזו, המושתתת על מעשה הנהג, ראוי כי תידון בפני ביהמ"ש לתעבורה" (ההדגשות במקור - א"ל).

ור' בהתאמה דבריו של כב' הש' מלצר **ברע"פ 8179/15 בר ששת** (פורסם בנבו), בו אושרה קביעתה האמורה של כב' הש' אלון:

"ההחלטה המורה על איסור שימוש ברכב הינה החלטה מנהלית שניתנת על-ידי קצין משטרה. סעיף 57ב(א) לפקודה קובע כי כל בקשה לביטול החלטה בדבר איסור מנהלי על שימוש ברכב תוגש ל"בית המשפט המוסמך לדון בעבירות תעבורה". דומה כי, כוונת המחוקק לא הייתה להעניק סמכות מקומית לבתי המשפט לתעבורה באשר הם לדון בכך, כי אם לייחד סמכות עניינית לבתי משפט הנ"ל, שכן בהיעדר כל הוראה מפורשת אחרת - הסמכות העניינית הייתה נתונה לכאורה לבתי המשפט לעניינים מנהליים, והיה על אדם המבקש לבטל הודעת איסור שימוש ברכב להגיש את בקשתו לבית המשפט לעניינים מנהליים (ראו בהקשר זה גם: סעיף 14(א) לתוספת הראשונה לחוק בתי המשפט לעניינים מנהליים, התש"ס-2000, המפנה לבית המשפט לתעבורה). סבורני, איפוא, כי בנסיבות העניין, הרציונאל העומד ביסוד הענקת הסמכות העניינית האמורה מקורו ברצון להפקיד את הדיון בבקשה כנגד השתת העיצום הנ"ל, נוכח מעשיו או מחדליו של הנהג - בידי בית המשפט לתעבורה".

משכך, מקום בו לבית המשפט המוסמך לדון בעבירה (קרי בית המשפט לתעבורה), סמכות מפורשת להעביר את ההחלטה תחת ביקורתו השיפוטית, הרי שלטעמי הוא המוסמך להחליט לגביה לרבות לגבי פקיעתה או תוקפה.

חובת ההפקדה בפסילה המנהלית ואופן ביצועה:

בעניינינו הסעיפים הרלבנטיים לתחילת הפסילה המנהלית וחובת ההפקדה הינם סעיפים 47 (ז) ו(ח) לפקודה הקובעים כדלהלן:

47 (ז) פסילה שהטיל קצין משטרה על הנהג מהחזיק רשיון נהיגה תחל ממתן ההחלטה.
47 (ח) בחישוב תקופת הפסילה לא תבוא במנין התקופה שחלפה עד מסירת הרשיון לרשות שנקבעה לכך בתקנות ובדרך שנקבעה.

יושם אל לב, ניסוחו של סעיף 47 (ח) דומה עד זזה לאופן ניסוחו של סעיף 42(ג)(1) לפקודה, שענינו חובת ההפקדה ואופן חישובה של פסילה שהוטלה על ידי בית המשפט וקובע כדלהלן:

42(ג) בחישוב תקופת הפסילה לא יבואו במנין -
(1) התקופה שחלפה עד מסירת הרשיון לרשות שנקבעה לכך בתקנות ובדרך שנקבעה;

כידוע, דברי חקיקה דומים יש לפרש באופן דומה; ובהתאמה, אופן ההפקדה של הרשיון נקבע בתקנה 557 לתקנות התעבורה תשכ"א-1961 ובפרט, כשמדובר ברישיון שאבד, בתקנה 557(ב) הקובעות כדלהלן:

רשיון שפקע
תוקפו, שהומצא
לרשות או שאבד
תק' (מס' 3)
תש"ם-1980
תק' (מס' 6)
תשע"א-2011

557. (א) הודע לבעל הרשיון על פסילת רשיונו או על התלייתו על ידי בית המשפט או לפי צו של קצין משטרה או לפי החלטה של רשות הרישוי, לפי הענין, ימציא את רשיונו כאמור בחלק זה אף אם רשיונו אינו בר-תוקף אותה שעה.

תק' (מס' 4)
תשס"ג-2003

(ב) הוכח על פי תצהיר לפי פקודת הראיות [נוסח חדש], תשל"א-1971, למזכיר של בית המשפט שהרשיע בעל רשיון נהיגה, או לקצין משטרה או לרשות הרישוי, לפי הענין, כי רשיונו של בעל רשיון נהיגה שנפסל כאמור בחלק זה אבד ואין בידו כל עותק של הרשיון, יתחיל מירוח תקופת הפסילה מיום שהומצאה ההצהרה לרשות שהטילה אותה.

כאמור בבקשה, בתצהיר ובדברים שעלו בדיון, המבקש לא הפקיד את רשיונו, או תצהיר חלף הרישיון עד לרגע זה ממש ודברי בא כוחו, בשמו, אינם יכולים להוות תחליף לתצהיר בעניין הזה.

גם בשלב זה, ניתן היה לסיים את הדיון בבקשה ולקבוע כי כל עוד לא יופקד הרישיון או תצהיר הרי שלא ניתן לקבוע שמניין ימי הפסילה החל והכל להתאם לפרשנות הראויה של סעיפים 42 (ג)1) (ובהתאמה לעניינו סעיף 47(ח)), ביחד עם תקנה 557 כפי שנפסק אף בעניין עבאס הנ"ל:

"באשר לשאלה, ממתי תמנה פסילת רשיונו של המבקש, אין חולק כי המבקש לא הפקיד את רשיונו בעקבות גזר הדין. הוא גם לא הגיש תצהיר על כך שאין ברשותו רשיון נהיגה תקף, עד למועד הגשת הבקשה הראשונה, וזאת למרות שבית המשפט הבהיר והורה לו מפורשות לנקוט באחת מן הדרכים הללו, וזאת מעבר להסדר החוקי, המתווה זאת".

וכן ר' החלטתו של כב' סגן הנשיא הש' אדם בת"פ (ק"ג) 900/09 מדינת ישראל נ' דוד יעקב (פורסם נבו, החלטה מיום 17.12.17):

"מכאן שהדין קובע באופן ברור, כי בחישוב תקופת הפסילה לא תבוא בחשבון התקופה עד להפקדת הרשיון, גם אם איננו בר-תוקף באותה שעה, או התצהיר על העדר רשיון תקף שאבד".

בנוסף, אף טענתו של הנאשם בעניין ה"טעות" אינה יכולה לעמוד לו, כפי שנפסק ברע"פ 7793/15 נג'אר (פורסם בנבו):

"אך גם אם אניח, לטובת המבקש, כי לא הובאה לידיעתו חובתו להפקיד את רשיון הנהיגה שלו במזכירות בית המשפט לתעבורה, אין די בכך, לטעמי, כדי להסיר את אחריותו של המבקש ל"טעות" שנגרמה. תקנה 556(א) לתקנות התעבורה קובעת במפורש, כי על הנאשם להפקיד את רשיון הנהיגה שלו למזכירות בית המשפט "מיד לאחר שהודע לו על הפסילה". לכך מצטרפת גם לשונו של גזר הדין של בית המשפט לתעבורה, לפיו "בית המשפט מסביר [למבקש] כי עליו להפקיד את רשיונו [...] במזכירות בית המשפט", גזר דין בו, לכל הפחות, היה על המבקש לעיין. משאלה הם פני הדברים, טרונייתו של המבקש בנוגע ל"טעותם" של עורכי דינו אינה יכולה לסייע לו, ואין לו, בהקשר לכך, אלא להלין על עצמו."

כך, המצב החוקי בעניינו של הנאשם מוביל לכדי קביעה כי כל עוד הוא אינו מפקיד את רישונו הרי שהפסילה המנהלית אותה קבע מפקח בסאם מרזוק, מיום 20.1.17, החלה והנאשם נחשב פסול מאז ועד היום; ועד לתומה של הפסילה, כמי אשר נוהג בפסילה (אם נוהג הוא), ומניינה יחל אך ורק ביום הפקדת הרישיון או תצהיר חלף הרישיון.

יחד עם זאת, על אף שלא הובאה בפני בקשה בעניין והצדדים אף לא טענו לכך), מצאתי לנכון לעשות שימוש בסמכות הנתונה לי בסעיף 48 לפקודה ולקצר במידת מה את תקופת הפסילה המנהלית לכדי 20 ימים מיום ההפקדה וזאת לפנים משורת הדין, ולאור השיקולים שאמנה להלן:

1. כידוע, מהותה של הפסילה המנהלית ותכליתה הינן לשמש כ"גורם מצנן" ו"מענה מידי" למסוכנות הנשקפת מן הנהג, בשל האפשרות לפסילת רישונו, בהליך מהיר ופשוט יחסית [רע"פ 8860/12 קוטלאיר (פורסם בבב)]. אם כן, מה הטעם ב"צינון" ו"מענה מידי" לאחר שחלפה כמעט שנה ממועד הפסילה המנהלית.

2. על אף שהקצין הפוסל ציין במפורש בטופס השימוע (**אותו סימנתי במ/1**) כי הסביר לנאשם את חובת ההפקדה וניתן להניח כי עשה זאת גם בשפה הערבית אם הרגיש צורך בכך, הקצין לא סימן, במקום הנדרש בטופס השימוע, כי האמור הוסבר לנהג בשפתו ומצאתי ליתן לספק זה (על אף שהינו קל שבקלים בעיניי), משקל מה לזכותו של הנאשם.

3. האמון שנתתי בתצהיר הנאשם (ולא נטען בפני אחרת), כי אכן לא נהג במשך 30 ימים לאחר השימוע.

אשר על כן, באיזון שבין הצורך להקפיד על הוראות החוק בדבר ההפקדה, כמו גם הצורך הממשי שלא להיטיב עם מי שלא מילא אחר הוראות החוק ולא הפקיד את רישונו על פני מי שהקפיד ומילא אחר הוראות החוק (ובכך לעודד חלילה נהגים להימנע מהפקדת רישונו), לבין השיקולים אותם מניתי לעיל, החלטתי לדחות את הבקשה לחישוב פסילה, אך בד בבד לעשות שימוש בסמכות הנתונה לי בדן ולקצר את הפסילה כך שתארך 20 ימים מיום ההפקדה בפועל.

אשר על כן אני קובע כי הפסילה המנהלית טרם פקעה.

למען הסר ספק, מובהר לנאשם פעם נוספת כי הוא פסול מלנהוג למשך 20 ימים, כפי קביעת מפקח בסאם מרזוק מיום 20.1.17, אך כל עוד לא יפקיד רישונו (או תצהיר חלף הרישיון), במזכירות בית המשפט לא תחל להימנות תקופת הפסילה.

טרם חתימת ההחלטה הגיש הנאשם תצהיר, שהתקבל בביהמ"ש היום, 7.1.18, לפיו רישונו אבד לו ואין בידו עותק ממנו. לפיכך, אני קובע כי הפסילה המנהלית למשך 20 ימים תחל מהיום.

ניתנה היום, כ' טבת תשע"ח, 07 ינואר 2018, בהעדר הצדדים.

